

POUČEVANJE OBČUTLJIVIH POGLAVIJ ZGODOVINSKE DEDIŠČINE S Poudarkom NA MIGRACIJAH IN IDENTITETI

- zbirka gradiv za učitelje

1. DOMOV

Partnerji projekta I-ON smo na podlagi resničnih zgodb, ki pripovedujejo o medgeneracijskem prenosu travm, pripravili didaktično gradivo za učitelje, ki v svoj pouk vključujejo občutljive dediščinske teme, povezane z migracijami in identiteto, s tem pa prispevajo h končnemu cilju – oblikovati družbe miru, ki temeljijo na spoštovanju in medsebojnem razumevanju.

2. O ZBIRKI GRADIV

Komu je namenjena zbirka gradiv?

Gradivo je namenjeno učiteljem, ki lahko v pouk smiselno vključijo osrednji temi projekta – migracije in identiteto. Primerno je med drugim za pouk zgodovine, jezika in kulture, geografije, etike, in državljanske vzgoje. Starostnih omejitev za učence ni, priporočljivo pa je, da so stari vsaj 13 let, poznajo osnove evropske zgodovine 20. stoletja ter so seznanjeni s konceptoma migracij in identitete.

Kako se uporablja?

Gradiva so prilagodljiva orodja, ki bodo vaš pouk obogatila z izkušnjami, zbranimi na terenu. Vabimo vas, da si jih ogledate in jih uporabite glede na potrebe vaših učencev. Predlagamo šest tematskih sklopov, ki jih lahko dodatno združujete s skupinskim delom. Na voljo vam je krajši program (45–90 min) ali pa daljši šolski projekt, ki traja ves teden ali dlje.

Glavna sporočila zbirke didaktičnega gradiva I-ON

- Vzporednice med migracijami v preteklosti in danes lahko služijo kot podlaga za povezovanje med današnjo in prihodnjo skupno kulturno dediščino Evrope.
- S krepitvijo kulturnega dialoga ter ozaveščanjem o skupni zgodovini in vrednotah se krepi občutek pripadnosti skupnemu evropskemu prostoru, tako med sodobnimi migranti in tistimi, ki so se že ustalili v novi državi kot med njihovimi gostiteljskimi skupnostmi.
- Medgeneracijski prenos travm vpliva na življenje in identiteto prihodnjih generacij. S tem ko svoje travmatične izkušnje delijo z drugimi, posamezniki in skupine postajajo močnejši in samozavestnejši, z okrepljenim samospoštovanjem pa se krepi tudi družbena blaginja.

3. ZAKAJ UČITI O MIGRACIJAH IN IDENTITETI

»Identiteta na prepihu« prispeva k uresničevanju CTR 4 Kakovostno izobraževanje: cilj 4.7 – Izobraževanje za trajnostni razvoj in globalno državljanstvo.

Izobrazba osvobaja intelekt in domišljijo ter predstavlja osnovni gradnik samospoštovanja.

»Do leta 2030 poskrbeti, da bodo vsi učenci pridobili znanje in spretnosti, potrebne za spodbujanje trajnostnega razvoja, tudi z izobraževanjem o trajnostnem razvoju in trajnostnem načinu življenja, človekovih pravicah, enakosti spolov, spodbujanju

kulture miru in nenasilja, državljanstvu sveta ter spoštovanju kulturne raznolikosti in prispevka kulture k trajnostnemu razvoju.«

Partnerji projekta I-ON smo prepričani, da lahko pripovedovanje in prikazovanje osebnih zgodb širši javnosti pomaga posameznikom, da se otresejo svojih travm, njihove zgodbe pa so dragocene tudi za učence na začetku izobraževanja, ki šele oblikujejo svojo osebnost. Poudarek je torej na mladih. S seznanjanjem s preteklostjo svojih sodržavljanov se učijo sočutja in kritičnega mišljenja, strpnosti in spoštovanja različnosti, s tem pa prispevajo k večji socialni vključenosti. Učenci se bodo osebno seznanili s svojo skupno evropsko preteklostjo.

4. UČNI SKLOPI

Pričujoča zbirka gradiv spodbuja raziskave in dialog.

Ob raziskovanju pozabljenih ali zamolčanih zgodb učence spodbujamo k izražanju svojih misli in občutkov, obenem pa jih učimo poslušati in sočustvovati s svojimi sodržavljanji ali sošolci.

Da bi kar se da etično pristopili k občutljivim temam, povezanimi z dediščino migracij v zadnjih sto letih in identitetami, ki so bile posledično ogrožene, predlagamo, da raziščete rezultate in zgodbe, ki smo jih zbrali v času trajanja projekta. Oglejte si našo [spletno stran](#) in [digitalno razstavo](#) ter si oglejte kratke ali celovečerne filme, ali pa filme, posvečene posamezni državi. Ti bodo odličen pripomoček pri vaši pripravi na pouk.

V razmislek predlagamo šest tem:

- 1. DOMA IN ZDOMA**
- 2. PRIPADNOST IN ODTUJENOST**
- 3. TRDOŽIVOST IN RANLJIVOST**
- 4. KRIVICA IN SPRAVA**
- 5. MOLK IN ODKRITOST** ali
- 6. NACIONALNO TEMO** (zgodbe, ki so jih raziskali in v okviru tega projekta predstavili javnosti v vseh sodelujočih državah – Hrvaški, Danski, Litvi, Norveški, Poljski, Sloveniji in Švedski).

Priprava na pouk poteka enako, drugačni so le učni cilji.

KRATEK PROGRAM

1. Uvod (10 minut)

S pomočjo [razstavnega gradiva](#) pripravite PowerPoint predstavitev s kratkim uvodom v tematiko, v katerem predstavite kontekst (migracije in identiteta) in občutke ljudi, ki so bili prisiljeni zapustiti svojo domovino ali pa so jo zapustili prostovoljno. Uporabite lahko tudi koncepte, ki smo jih razvili za ta projekt (dom in tujina, molk in odkritost, ali pa izkušnje, vezane na posamezno državo, npr. kaj so doživljali istrski Italijani, ki so po drugi svetovni vojni zapustili Istro, ali Grenlandci na Danskem in podobno). Vabimo vas, da za privlačnejšo predstavitev uporabite citate in posnetke zaslona/fotografije naših pričevalcev iz razstavnega gradiva ali [spletne strani](#).

2. Interaktivno, dialoško učenje (25 minut)

Po predstavitvi vas vabimo, da glede na izbrano temo

- a) **ČE OBRAVNAVATE NACIONALNO TEMO** predstavite [kratek film](#), ki mu sledi pogovor z učenci po metodologiji razmisli-poveži se-deli
- b) **ČE OBRAVNAVATE KONCEPT**, začnite pogovor z učenci po metodologiji razmisli-poveži se-deli

Učitelj postavi eno od predlaganih odprtih vprašanj. Učenci imajo minuto ali dve časa za razmislek, nato pa se vsak učenec poveže s partnerjem, s katerim se dve do pet minut pogovarjata o vprašanju. Sledi razredna diskusija. Učenci z dvigom rok pridejo do besede ter delijo svoje misli in zamisli, ki so se jim porodile med pogovorom. Uporabite lahko tudi učne liste, na katere učenci zapišejo vprašanja in svoje misli.

Predlagana vprašanja:

DOMA IN ZDOMA

Kaj ti pomeni dom?

Imaš kakšen predmet ali hrano, ki te spominja na dom?

Kaj bi vzel_a s sabo, če bi se moral_a preseliti?

PRIPADNOST IN ODTUJENOST

Kaj je tvoja identiteta?

Kaj je tisto, kar v tebi vzbuja občutek pripadnosti?

Kaj je potrebno, da se ljudje počutijo sprejeti?

TRDOŽIVOST IN RANLJIVOST

Kaj ti pomeni svoboda?

Kaj bi naredil_a, če bi jo izgubil_a?

Poznaš kakšno zgodovinsko osebo, ki je izgubila svojo svobodo?

MOLK IN ODKRITOST

So skrivnosti lahko dobre ali slabe?

Je odkritost dokaz varnosti in svobode?

Ali obstajajo zgodbe, ki bi jih bilo bolje zamolčati?

KRIVICA IN SPRAVA

Se ti je kdaj zgodila krivica?

Misliš, da jo lahko odpustiš in pristaneš na spravo?

Poznaš kakšno zgodovinsko osebo, ki se ji je zgodila krivica?

Osebo, ki je to krivico tudi odpustila in se spravila s tistimi, ki so jo storili?

NACIONALNA TEMA

Se prepoznaš v zgodbah nekdanjih migrantov in njihovih potomcev?

Prepoznaš njihova čustva?

Kaj si misliš o teh dogodkih? Bi jih lahko preprečili? Misliš, da bi se lahko še kdaj

ponovili?

3. Ocena (10 minut)

Predlagamo, da po razpravi in izmenjavi mnenj ocenite to učno izkušnjo. Uporabite lahko strategijo 3-2-1. Učenci naj zapišejo tri stvari, ki so se jih naučili, dve stvari, ki sta jih pritegnili, in eno stvar, ki je ne razumejo oz. jih o njej še nekaj zanima ali pa bi o njej želeli izvedeti več. Predlogo za ocenjevanje po metodi 3-2-1 najdete v [nacionalnem gradivu na dnu strani](#).

- Delite svoje izkušnje

Veseli bomo vaših povratnih informacij. Če nam želite povedati, kaj ste počeli pri pouku, bomo veseli vaše kratke predstavitev ter slik oziroma izdelkov vaših učencev. Predstavite jih lahko tudi na naših družbenih omrežjih ali naši spletni strani. Tako boste lahko pritegnili tudi druge učitelje, ki delijo vašo strast do poučevanja, in se povezali z njimi.

Pišite nam na info@i-on.museum

DOLG PROGRAM (vsaj 90 min za prve tri korake in dva tedna, če boste izvajali vseh šest korakov)

1. Uvod (45 minut)

S pomočjo [razstavnega gradiva](#) pripravite kratko PowerPoint predstavitev s kratkim uvodom v tematiko (migracije in identiteta) ter predstavite občutke ljudi, ki so bili prisiljeni zapustiti svojo domovino ali pa so jo zapustili prostovoljno.

Predlagamo, da po predstavitvi učencem predvajate [daljši film](#). Ta je dragocen pripomoček, ki bo uokviril vaše prihodnje aktivnosti.

2. Interaktivno, dialoško učenje (30 minut)

Učitelj postavi eno od predlaganih odprtih vprašanj. Učenci imajo minuto ali dve časa za razmislek, nato pa se vsak učenec poveže s partnerjem, s katerim se dve do pet minut pogovarjata o vprašanju. Sledi razredna diskusija. Učenci z dvigom rok pridejo do besede ter delijo svoje misli in zamisli, ki so se jim porodile med pogovorom. Uporabite lahko tudi učne liste, na katere učenci zapišejo vprašanja in svoje misli.

Predlagana vprašanja:

DOM IN TUJINA

Kaj ti pomeni dom?

Imaš kakšen predmet ali hrano, ki te spominja na dom?

Kaj bi vzel_a s sabo, če bi se moral_a preseliti?

PRIPADNOST IN ODTUJENOST

Kaj je tvoja identiteta?

Kaj je tisto, kar v tebi vzbuja občutek pripadnosti?

Kaj je potrebno, da se ljudje počutijo sprejeti?

TRDOŽIVOST IN RANLJIVOST

Kaj ti pomeni svoboda?

Kaj bi naredil_a, če bi jo izgubil_a?

Poznaš kakšno zgodovinsko osebo, ki je izgubila svojo svobodo?

MOLK IN ODKRITOST

So skrivnosti lahko dobre ali slabe?

Je odkritost dokaz varnosti in svobode?

Ali obstajajo zgodbe, ki bi jih bilo bolje zamolčati?

KRIVICA IN SPRAVA

Se ti je kdaj zgodila krivica?

Misliš, da jo lahko odpustiš in pristaneš na spravo?

Poznaš kakšno zgodovinsko osebo, ki se ji je zgodila krivica?

Osebo, ki je to krivico tudi odpustila in se spravila s tistimi, ki so jo storili?

NACIONALNI PRIMERI

Se prepoznaš v zgodbah nekdanjih migrantov in njihovih potomcev?

Prepoznaš njihova čustva?

Kaj si misliš o teh dogodkih? Bi jih lahko preprečili? Misliš, da bi se lahko še kdaj ponovili?

3. Spremljanje (10 min)

Predlagamo, da po razpravi in izmenjavi mnenj ocenite to učno izkušnjo. Uporabite lahko strategijo 3-2-1. Učenci naj zapišejo tri stvari, ki so se jih naučili, dve stvari, ki sta jih pritegnili, in eno stvar, ki je ne razumejo oz. jih o njej še kaj zanima ali pa bi o njej želeli izvedeti več. Predlogo za ocenjevanje po metodi 3-2-1 najdete v [nacionalnem gradivu](#).

4. Domača naloga

Domača naloga je namenjena seznanjanju učencev tako s problematiko identitete in migracij, kot z raziskovalnimi metodami in kuratorskimi praksami v kontekstu njihovega prihodnjega poklicnega razvoja. Predlagamo, da v ta namen pripravite manjšo šolsko razstavo.

Delo za šolsko razstavo se prične doma. Učenci lahko k raziskovanju problematike pristopijo na dva načina:

1/ Z osebno izkušnjo: učenci naj poiščejo fotografije ali predmete, povezane z izbrano temo (dom, tujina, trdoživost, pripadnost... ter naredijo plakat, ki bo predstavil fotografije (oz. fotografirane predmete) in podal kratke komentarje oz. zgodbe, povezane s predmetom.

2/ Z vidika migracij: učenci naj govorijo z družinskimi člani, ki imajo izkušnjo migracije, ter predstavijo njihovo zgodbo in jo opremijo z ilustracijo (risbo o zgodbi, fotografijo te osebe oz. predmeta, ki ga ta oseba povezuje s svojo izkušnjo migracije).

5. V šoli: postavljanje razstave (30 minut)

Učenci naj svoje izdelke razstavijo na panoju. Ko bo razstava postavljena, lahko svoje ugotovitve predstavijo sošolcem.

6. Ocena (15 minut)

Za oceno dolgega programa:

Bodite ustvarjalni – za vsakega učenca izrežite tri like ([poiščite jih v gradivu](#)): srce, sonce in solzo. Te naj učenci postavijo ob razstavni izdelek, ki jih navdaja z občutkom sreče (sonce), žalosti (solza) ali s sočutjem, oz. jim je blizu (srce).

Druga možnost, ki vam je na voljo, je ocenjevalna predloga s spodaj navedenimi vprašanji, ki smo jo za vas pripravili [v gradivu](#).

1. Kaj ti je bilo najbolj všeč pri projektu?
2. Kaj je bila najpomembnejša stvar, ki si se je naučil_a?
3. Bi ti bilo všeč, če bi več učnih ur/dejavnosti potekalo tako kot ta?
4. Kako bi ocenil_a naslednje dejavnosti

(BO - Brez odgovora, 1 – slabo, 5 – odlično. Obkroži svojo oceno)

Ogled filma BO-1-2-3-4-5

Predstavitev BO-1-2-3-4-5

Priprava razstave BO-1-2-3-4-5

Intervjuji BO-1-2-3-4-5

Razredna diskusija BO-1-2-3-4-5

5. Prej in zdaj (učenci naj zapišejo eno ali več spoznanj, zaradi katerih zdaj

drugače razmišljajo o določeni problematiki)

Prej sem mislil_a:

Zdaj mislim:

- [Delite svoje izkušnje](#)

Veseli bomo vaših povratnih informacij. Če nam želite povedati, kaj ste počeli pri pouku, bomo veseli vaše kratke predstavitve in slik oziroma izdelkov vaših učencev. Predstavite jih lahko tudi na naših družbenih omrežjih ali na naši spletni strani. Tako boste lahko pritegnili tudi druge učitelje, ki delijo vašo strast do poučevanja, in se povezali z njimi.

Pišite nam na info@i-on.museum

*Če se vam zdi gradivo uporabno, ste lahko ustvarjalni in svoj razred pritegnete še kako drugače. Obe temi lahko združite in obravnavate nacionalni primer v povezavi z enim od parov nasprotij (npr. Poljska ter »pripadnost in odtujenost«), ali pa predstavite vse pare nasprotij oz. vse države ter razvrstite učence v več skupin.

5. VIRI

- povezave do dostopnih virov:

članki, film(i), digitalna razstava, metode ocenjevanja, predloge (»exit cards«) v angleškem jeziku in jezikih partnerjev projekta.